

[Tinning]

og at det er den, der viderefører det kapitalistiske samfunds ideologi.

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Der var et par konkrete spørgsmål til mig, ellers havde jeg nok ikke have taget ordet, for jeg synes, debatten var vel afrundet. Men da jeg nu alligevel har taget ordet, vil jeg sige til hr. Flemming Jensen, at hans evne til at få vendt op og ned og rundt og omkring og én gang til på ordene, så det til slut måtte fremtræde, som om ikke en af os havde styr på, hvad vi egentlig mente, imponerede mig lidt.

Til hr. Bjørn Elmquist vil jeg om noget meget konkret sige: jo, naturligvis vil vi tage idrætsorganisationerne med på råd i forbindelse med en udnyttelse af de muligheder, som beskæftigelsesforanstaltningerne giver. Det er helt klart et område, som skal drøftes, både når man planlægger, og i mange konkrete tilfælde.

Til fru Marianne Bentsen-Pedersen vil jeg sige: ja, jeg vil gerne gå i byen en gang til og opsøge min kollega undervisningsministeren for at drøfte spørgsmålet om idrætstimer i skolerne. Jeg tror, at både hun og jeg er meget opmærksom på dette problem. Jeg ser desuden et andet problem, som vi gerne løser i det mulige omfang, nemlig at der er et antal uddannelsesinstitutioner, ikke højere uddannelser og ikke skoleuddannelserne, hvor man ikke har adgang til at dyrke idræt i forbindelse med undervisningen. Jeg synes, det ville være godt, hvis det skete.

Hvad angår den lange række konkrete spørgsmål, der blev stillet til mig, må jeg nok erkende, at nogle af dem er så konkrete, at mit svar på dem alene vil være, at jeg har sympati for tankegangen. Jeg mener således, at det vil være hensigtsmæssigt med idrætslægeværelser. Jeg mener navnlig, det vil være hensigtsmæssigt, at man i de klubber, som udvælger børn og unge tidligt til en konkurrencekarriere, fuldstændig systematisk har forebyggende lægeundersøgelser og mulighed for korrektiv behandling, dersom det skulle blive nødvendigt.

Konsulenter har vi talt om; stipendienævn og dopingproblemet ligeledes. Jeg er enig i grundholdningen; om det skal være privat organiseret eller ikke, vil jeg ikke tage stilling

til. Jeg mener, at en lang række af disse ting naturligt kunne høre ind under de tilbud, som det offentlige yder i forbindelse med idrætsfaciliteterne.

Hr. Tinning gentog et spørgsmål til mig om den passus i redegørelsen, som taler om, at mere skrabede anlæg kan være hensigtsmæssige i fremtiden i forhold til mere prestigebetonede anlæg, som tidligere har været udført. Jeg synes, jeg har svaret indirekte ved at sige med et eksempel fra tipsmidlerne, at stigningen i tilskud på dette område har ligget på 57 pct., hvor bevægelsen på andre kulturområder har været negativ. Det siger sig selv, at det er nødvendigt med restriktive foranstaltninger, alene af den grund at energisituationen gør det nødvendigt at bygge på en anden måde, hvis man skal kunne leve med de udgifter, som optræder i denne sammenhæng.

Vil jeg overlade de konkrete valg til de lokale myndigheder? Ja, selvfølgelig vil jeg det. Det er dem, der skal være ansvarlige for det, og det er befolkningen i de pågældende områder, der skal bruge dem.

Til slut vil jeg citere den socialdemokratiske ordfører for en udmærket bemærkning i det afsluttende indlæg, nemlig: hvorledes kommer vi videre herfra? Når man har haft en debat, der føles konstruktiv og positiv, er det naturligvis det spørgsmål, der optager én, og gør det på en god måde. Som det nærmeste konkrete, der vil ske, kan jeg nævne, at vi snart vil få rapporter fra de forskellige udvalg. Det får vi fra undervisningsministerens udvalg, og det får vi fra det såkaldte eliteidrætsudvalg, og jeg ser meget gerne nye debatter, når disse redegørelser foreligger.

Men i øvrigt er jeg overbevist om, at en debat som denne også vil vække opmærksomhed i idrætskredse, og jeg er overbevist om, at den vil resultere i aktive henvendelser fra idrætsorganisationerne til os, til politikerne, til kulturministeriet med en udformning af ønsker og forslag på baggrund af de mange tanker, der har været fremme her i dag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om uddannelsesaktiviteter for indvandrerne.

[Af Tinning (VS) og Steen Folke (VS)].

Beslutningsforslag nr. B 12. Fremsat 27/1 82).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Venstresocialisterne har – jeg havde nær sagt til en afveksling – genfremsat et forslag; denne gang er det forslaget til folketingsbeslutning om uddannelsesaktiviteter for indvandrerne. Det var til første behandling i tinget, umiddelbart før valget blev udskrevet, og da vi har drøftet forslagets indhold for kort tid siden, skal jeg nøjes med at henvise til det, jeg sagde ved den lejlighed.

Jeg vil dog gerne give den yderligere oplysning, at regeringen siden sidst har besluttet at nedsætte 2 udvalg, nemlig et, der skal se på indvandrerbørns opvækstforhold, og et, der skal overveje forskellige spørgsmål vedrørende danskundervisningen for indvandre-
re.

Som jeg tidligere har sagt, har jeg sympati for en række af de tanker, der ligger bag beslutningsforslaget, men jeg føler mig langtfra sikker på, at vi i det videre arbejde bør følge de retningslinjer, som angives i forslaget som helhed, og jeg kan derfor ikke gå ind for det.

Jytte Andersen (S):

Jeg skal ligesom ministeren henvise til, at det jo er tredje gang, vi ser dette forslag, og da der ikke er sket nogen ændringer i formuleringen af det, er der vel i og for sig heller ikke megen grund til at ændre formuleringen af de forskellige ordførerbemærkninger.

Alligevel vil jeg gerne sige følgende: den socialdemokratiske gruppe har den opfattelse, at det er vigtigt at skabe et samlet grundlag for en politik på indvandrerområdet, sådan at både børn og voksne får nogle reelle muligheder for at lære dansk, og at man samtidig stiller krav til både voksne og børn om, at de skal lære dansk, når de bor i Danmark.

Men jeg skal begrænse mig til disse bemærkninger og tilføje, at vi fra den socialdemokratiske gruppe heller ikke kan anbefale forslaget, som det foreligger, idet vi trods alt

mener, det er nyttigt, at det kommer, så vi får lejlighed til at diskutere tingene i et samlet hele på et eller andet tidspunkt.

Annelise Gottfredsen (KF):

Da vort partis ordfører i denne sag, fru Karen Højte Jensen, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne blot henvise til hendes ordførertale ved samme forslags behandling den 11. november 1981 (Folketingstidende 1981-82, 1. samling, sp. 2235).

Bjørn Elmquist (V):

Mit partis ordfører i denne sag, hr. Bertel Haarder, kan ikke være til stede og har derfor bedt mig sige, at da der er tale om en genfremsættelse, henviser vi til den ordførertale, der er gengivet i Folketingstidende 1980-81, sp. 2623.

Riishøj (SF):

Jeg skal gøre opmærksom på, at vores ordfører heller ikke kan være til stede. Jeg vil også henvise til det, der blev sagt under den behandling, der fandt sted umiddelbart før valget i december måned.

Der knytter sig mange praktiske problemer til dette forslag både i henseende til indvandrernes skoledag, kultursammenstødsproblematikken osv., men vi synes, det er et spændende og velgennemarbejdet forslag, som indeholder mange ting, vi absolut kan støtte, og vi vil derfor arbejde meget positivt for det under den udvalgsbehandling, der skal foregå.

Maisted (FP):

Jeg kan slutte mig til rækken af talere, der beklager, at deres ordfører ikke kan være til stede. Jeg skal også henvise til, hvad vi har sagt tidligere i forbindelse med behandlingen af forslaget, som jo er et rigtigt AFP-forslag, andre folks penge-forslag, hvor man også denne gang udmærker sig ved ikke at fortælle, hvad det koster.

Fremskridtspartiet kan ikke tilslutte sig forslaget.

Bente Juncker (CD):

Jeg skal hermed på CDs vegne kommentere det foreliggende forslag om uddannelsesaktiviteter for indvandrere. Jeg forstår udmærket de intentioner, der ligger bag VS'

[Bente Juncker]

forslag, nemlig at skabe de bedst mulige uddannelsesforhold for indvandrere.

Hvad angår pkt. 1 i beslutningsforslaget om at give alle indvandrerbørn over 4 år gratis ophold i daginstitution, mener CD, at det er urealistisk alene på grund af det familiemønster, indvandrere har, og dette mønster ændres nok ikke foreløbig.

Hertil kommer de økonomiske konsekvenser. Kommunerne gør i dag et stort arbejde for at samle indvandrerens børn i modtagelsesklasser, hvor de i starten af deres skoleforløb her i landet undervises så vidt muligt på deres eget sprog. Senere sluses børnene ind i det normale skoleforløb i folkeskolen, eventuelt ved hjælp af støtteundervisning i dansk.

CD finder, at den modersmålsundervisning, som i dag finder sted ad frivillighedens vej, er den rigtige, og det samme gælder de tilbud, der gives de voksne indvandrere; det ønsker vi ikke at ændre på.

CD kan ikke uden videre give sin tilslutning til forslaget, men vi vil se på det i udvalget.

Tinning (VS):

Jeg skal først sige, at når vi har valgt at genfremsætte forslaget, er det naturligvis, fordi det er en formel forudsætning for at få det ordentligt gennemarbejdet i uddannelsesudvalget og altså også en forudsætning for at få diskuteret den række af problemer, som forslaget vedrører.

En del af baggrunden er naturligvis også, at der på et tidspunkt, hvor forslaget blev behandlet i uddannelsesudvalget, faktisk blev skrevet en beretning, som var ualmindelig positiv over for indholdet i vores beslutningsforslag, ualmindelig positiv i sammenligning med, hvad der ellers bliver VS-forslag til del herinde.

Men når vi har valgt at genfremsætte det, hænger det selvfølgelig også sammen med, at der faktisk er sket nogle ting siden debatten i november 1981, og at vi måske i dag kan få et klarere svar på nogle af de ting, som blev nævnt ved den seneste debat, end vi kunne dengang. F. eks. beskæftigede undervisningsministeren sig ved den seneste debat den 11. november 1981 med en redegørelse om folkeskolens undervisning af fremmedsprogede elever, som er lavet af en arbejdsgruppe i folkeskoledirektoratet. Denne redegørelse var

blevet fremsendt til grundskolerådet, der netop havde lavet en kommentar, som undervisningsministeren havde modtaget et par dage tidligere. Af samme grund kunne undervisningsministeren vanskeligt forholde sig til, hvad grundskolerådet havde udtalt.

Nu er der gået nogle måneder, og jeg synes, det ville være positivt, hvis undervisningsministeren i dag røbede en politisk stillingtagen til grundskolerådets rapport.

Jeg synes også, det ville være godt at få noget at vide om tilgangen af unge indvandrere til EFG-uddannelserne, som undervisningsministeren ved den sidste debat mente man kunne tale om. Er det stadig væk en udvikling, som faktisk finder sted, eller er det for svært at sige noget konkret om det?

Der blev også sidst talt om forsøg inden for gymnasieskolen, hvor unge indvandrere, der havde problemer med dansk, kunne indgå i sammenhængen. Hvordan går det med det?

Undervisningsministeren erklærede sig også under debatten i november 1981 enig i, at der er behov for at forbedre mulighederne for at etablere danskundervisning for voksne indvandrere, og jeg vil gerne høre, dels hvad der er sket, dels hvad der eventuelt vil komme til at ske. Det samme gælder bestræbelserne på at forbedre undervisningstilbuddene til de voksne indvandrere.

Der er altså en række punkter, som vi tidligere har haft en debat om her i salen, og hvor vi også tidligere har fået noget, man kunne kalde positive tilkendegivelser fra undervisningsministeren om, at det burde der gøres noget ved. Derfor går vi ud fra, at der er sket noget på disse områder i de fire måneder.

Det er selvfølgelig positivt, at regeringen har valgt at nedsætte et udvalg om indvandrerbørns opvækstforhold og et andet udvalg om danskundervisning for indvandrere, men det hjælper jo ikke så meget, medmindre disse udvalg kommer frem til noget konkret.

Netop når vi taler om indvandrere, er det vigtigt at huske på, at hele den generelle argumentation, som den socialdemokratiske regering har benyttet, er, at ungdomsarbejdsløsheden er det mest centrale problem i denne folketingssamling. Det er vi helt enige i, men den argumentation gælder noget, der kunne ligne tofold eller trefold, når vi diskuterer indvandrere. Bare for at tage et en-

[Tinning]

kelt område er det velkendt, at det i dag kan være svært for de unge inden for EFG-uddannelserne at få en praktikplads, men for en ung indvandrerdreng eller -pige er det dobbelt og tredobbelt så svært at få en plads.

Det, det drejer sig om, er jo simpelt hen, at enten udstikker vi nogle retningslinier og forsøger at komme i gang også helt konkret med at give nogle muligheder for de indvandrere, der er kommet her til landet, eller også lader vi stå til. Hvis folketinget vælger at lade stå til, er det klart, hvad der vil ske: der vil i første omgang ske det, at en række indvandrere vil blive det, man kalder dobbelt halvsprogede, altså at de ikke kan klare sig sprogligt og derfor heller ikke socialt hverken på deres eget sprog eller på dansk.

Der vil selvfølgelig også ske det, at der udvikler sig en gruppe eller et lag af indvandrere, specielt unge indvandrere, som bliver en socialt meget stærkt presset og meget stærkt truet gruppe, og vi ved jo af erfaring, at noget sådant kan give sig udslag i – meget forståeligt i øvrigt – voldsomt radikale og indimellem desperate reaktioner på situationen. Det, det drejer sig om, er altså, at enten gør man noget effektivt herindefra, eller også risikerer vi med ret stor sandsynlighed at skabe en ny slags indvandrerproletariat især af unge.

Hvad angår de enkelte bemærkninger, var der alle henvisningerne til sidste behandling, og jeg skal ikke gentage VS' indlæg fra sidst – det kan jo også blive for absurd – men jeg forstod på hr. Maisted fra fremskridtspartiet, at det var kritisabelt, at vi ikke havde regnet ud, hvad dette her ville koste. Først vil jeg selvfølgelig glæde mig over den bemærkning, for den skal måske forstås sådan, at hvis det ikke koster så meget, vil fremskridtspartiet gerne være med på tankegangen. Sidst ville fremskridtspartiet ikke være med til noget som helst, ganske uanset hvad det måtte koste.

Til centrum-demokraternes ordfører skal jeg sige, at det er med vilje, vi har skrevet, at indvandrerbørn over 4 år skal have et tilbud om gratis ophold i en daginstitution. Det er da rigtigt, at familiemønsteret, som det eksisterer og praktiseres i de forskellige indvandrer kulturer, er sådan, at man ikke kunne forestille sig – heller ikke dér i øvrigt – at sige, at nu skal de pågældende børn i daginstitutioner. Men det er heller ikke det, vi ta-

ler om. Det, vi siger, er, at de skal have tilbud om et gratis ophold, og selvfølgelig bør det kombineres med information og konsulentvirksomhed ude omkring, så indvandrerne faktisk bliver klar over, at tilbuddet eksisterer, og klar over, at de har mulighed for at bruge det.

Hvad angår den frivillige modersmålsundervisning, mener vi ikke, som det også fremgår af beslutningsforslaget, at det kører rigtigt nu, for realiteten er jo, at det kører uden for den almindelige skoletid, og det er klart, hvad det betyder. Det betyder, at nogle indvandrer elever, som i forvejen er hårdt presset både i hverdagen og sandelig også med at klare sig i den danske folkeskole, nu skal præstere et større arbejde end de danske elever. Det er der mange af dem som simpelt hen ikke magter, og det kan der ikke være noget overraskende i.

Derfor er det nødvendigt at få ændret modersmålsundervisningen, så den bliver lagt ind i den normale arbejdstid, og det kan eventuelt kombineres med, at man underviser i en række af de øvrige fag på indvandrerens modersmål. Det kan lade sig gøre nogle steder i landet, og jeg er da også klar over, at undervisningsministeren i hvert fald tidligere har stillet sig positivt over for forsøg i den retning, for så vidt der er et egentligt underlag for en sådan undervisning, og naturligvis også for så vidt forældrene er indstillet på, at et sådant forsøg bliver afviklet.

Til slut skal jeg bare endnu én gang understrege mit hovedsynspunkt: hvis vi ikke i løbet af meget kort tid får taget helt konkrete skridt, selvfølgelig ikke nødvendigvis i form af, at VS' beslutningsforslag bliver realiseret – vi kan som bekendt nøjes med mindre – men konkrete skridt til at forbedre undervisningsmulighederne for de unge indvandrere og for de voksne og konkrete skridt til at forbedre de opvækstvilkår, den socialisering, som de helt små indvandrerbørn er udsat for, så vil der simpelt hen ske det, at vi producerer en gruppe sociale tabere, en socialt hårdt belastet gruppe, og det er selvfølgelig en anden del af argumentationen i forbindelse med hr. Maisteds indvending. Det er ret svært at lave beregninger over, hvad sådan noget koster, men selvfølgelig kan vi regne det ud, og det vil vi hellere end gerne medvirke til. Vi mener samtidig, det så kunne være rimeligt at bede undervisningsministeri-

[Tinning]

et og måske ikke mindst socialministeriet om nogle vurderinger af, hvad det koster at løse de sociale problemer, vi kan forudse kommer, hvis vi ikke gør noget. Vi ved, at de bliver massive, og det koster både i menneskelige tragedier – og det er langt det vigtigste – og i øvrigt også i de kroner og øre, som fremskridtspartiet interesserer sig så mægtigt for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af:

Forslag til lov om folkeafstemning om kernekraft i Danmark.

[Af Maisted (FP) og Arentoft (FP)].

(Lovforslag nr. L 118. Fremsat 17/2 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Energiministeren (Poul Nielson):

Jeg kan meddele, at regeringen heller ikke ved forslagens fremsættelse denne gang vil kunne støtte det.

Mette Groes (S):

Egentlig har jeg svært ved at forstå, hvad det er, der får fremskridtspartiet til at fremsætte dette forslag for sjette gang, da de jo må se i øjnene, at de stadig væk er de eneste, der synes godt om det. Jeg skal henvise til vores bemærkninger ved tidligere lejligheder. Vi stemmer heller ikke for det i dag.

Annelise Gottfredsen (KF):

Jeg er ganske enig med forslagsstillerne i, at det haster med at få truffet en afgørelse på dette væsentlige punkt, og selv om det ikke er en kernekraftdebat, vil jeg da gerne, i modsætning til hvad forslagsstillerne siger, udtrykke håbet om, at det bliver en positiv tilkendegivelse, når der kommer et lovforslag om kernekraften.

Men så vil jeg til gengæld sige, også i modsætning til fremskridtspartiet, at vi finder, at det repræsentative demokrati fungerer, som det skal, og at vi er valgt til at træffe disse beslutninger, hvad enten de er vanskelige eller nemme, og vi mener ikke, der er grund til at afvige fra det repræsentative demokratis princip i denne henseende og gøre dette mere dramatisk end alle andre lovforslag.

Vi ser meget gerne, at regeringen snart træffer en positiv beslutning om at fremsætte et lovforslag om indførelse af kernekraft i Danmark, men vi mener ikke, at vi nu i dag skal sige ja til at lave en folkeafstemning uden om det folkeafstemningsinstitut, der allerede findes ifølge grundloven, og vi må derfor tage afstand fra forslaget.

Ivar Hansen (V):

Jeg kan jo lige så godt afsløre med det samme, at vi heller ikke kan støtte det foreliggende forslag.

Det har måske nok lidt ubehjælpsomheds karakter, hvis det er det rigtige udtryk. Alene spørgsmålet: skal der inden 1985 påbegyndes opførelse af kernekraftværker i Danmark? Vælgerne og offentligheden vil med rette kunne stille spørgsmålet: hvorfor netop 1985? Hvorfor ikke 1987? Flertallet ville sikkert sige nej med den begrundelse, at vi selvfølgelig burde begynde i 1983, men det er en anden sag. Vi finder ikke, at det er den rigtige fremgangsmåde. Hvis der skal være nogen rimelig udsigt til et positivt resultat af en sådan folkeafstemning, tror vi, den rigtige fremgangsmåde er, at folketinget vedtager en lov, og venstre har tidligere sagt, at vi er parat til at støtte, at en sådan vedtaget lov sendes ud til en folkeafstemning.

16. november. Ja men også den dato er jo urealistisk, hvis man overhovedet skulle gå ind på tanken om denne fremgangsmåde. Vi ved jo, hvordan situationen er. Vi ved, at miljøministeriet er i gang med en vurdering